

HAFTAYA BAKIŞ

Küresel piyasalarda yön arayışı sürüyor...

Önceki hafta Birleşik Krallık'ta (İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda) gerçekleştirilen referandumda Avrupa Birliği'nden (AB) çıkılması yönünde karar alınmasının ardından piyasalardaki risk algısı önemli ölçüde artmış, küresel yatırımcıların güvenli liman arayışları hız kazanmıştı. Geçtiğimiz hafta ise, politika yapıcılar küresel ölçekte ortak adım atmaya hazır olduklarını ifade ederken, İngiltere Merkez Bankası artan belirsizliklerin ekonomik görünümü kötüleştirebileceğini belirterek yaz aylarında para politikasının gevşetilebileceğini açıkladı. Söz konusu açıklamaların ardından piyasalardaki belirsizliklerin bir miktar hafiflediği gözlenirken, referandumu izleyen günlerde hızla gerileyen küresel piyasalar geçtiğimiz hafta kayıplarını büyük ölçüde telafi etti. Gevşek para politikalarının bir müddet daha gündemde kalacağı beklentisinin güçlenmesi, piyasalarda tahvil faizlerinin gerilemesinde de etkili oldu. Gerileyen piyasa faizleri karşısında varlık alım programı kapsamında değerlendirilecek varlıkların azalması nedeniyle Avrupa Merkez Bankası'nın tahvil alımlarında kuralları gevşetebileceği yönündeki haberlerin gündeme gelmesi de risk algısının gerilemesinde önemli rol oynadı. VIX endeksi geçtiğimiz hafta genelinde "riskli seviye" olarak tanımlanan 20'nin altında seyretti.

Referandumun ardından politik gelişmeler...

AB'den ayrılma kararı alan Birleşik Krallık'ta ekonomik gelişmelerin yanı sıra politik gelişmeler de yakından takip ediliyor. Referandumda AB'de kalma yönünde oy kullanan İskoçya'da, Birleşik Krallık'tan ayrılma yönünde yeni bir referanduma gidilebileceğinin açıklanması geçtiğimiz haftanın öne çıkan gelişmelerinden birisiydi. AB'nin en büyük ekonomisi Almanya'da Başbakan Merkel, referandumun ardından Birleşik Krallık'ın geri dönülmez bir yola girdiğini ifade ederek ayrılık yönündeki talebin ivedilikle AB'ye iletilmesi gerektiğini ifade etti. Referandum sonrasında gerçekleştirilen ilk AB liderler zirvesinde de ülkeye özel erişim verilmeyeceği vurgulanırken Birleşik Krallık'ın ortak pazardan çıkacağını ifade ettiler. Bu çerçevede, önümüzdeki haftalarda küresel piyasaların Avrupa'daki gelişmelere yeniden odaklanacağını ve yatırımcıların temkinli tavır sergileyeceğini düşünüyoruz.

İngiltere'nin kredi notu düşürüldü.

Referandumun hemen ardından Moody's tarafından kredi notu görünümü negatife düşürülen İngiltere'ye kötü haberler gelmeye devam ediyor. Geçtiğimiz hafta, S&P İngiltere'nin kredi notunu iki basamak, Fitch bir basamak düşürdü. Ayrıca, her iki kuruluş da İngiltere'nin kredi notu görünümünü negatif seviyeye düşürerek aşağı yönlü risklerin devam ettiğine işaret etti. Kredi derecelendirme kuruluşları tarafından yayımlanan notlarda, İngiltere'de büyümenin yavaşlayacağı yönündeki beklentiler ön plana çıkarken, uluslararası finans merkezi konumunda olan Londra'da bankacılık sektörü faaliyetlerindeki olası bir bozulmanın işgücü piyasalarını olumsuz yönde etkileyeceği ifade edildi. Ayrıca, İngiltere'nin ihracatın yaklaşık %44'ünü oluşturan AB ortak pazarından çıkışın rekabet gücünü zayıflatacağı vurgulandı.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının not indirimleri İngiltere ile sınırlı kalmadı. Perşembe günü, S&P AB'nin kredi notunu bir basamak indirirken, görünümü durağan olarak belirledi. S&P, karara gerekçe olarak ekonomik ve finansal göstergelerde öngörülebilirliğin azalmasını gösterdi.

HAFTALIK VERİLER

	24.Haz	1.Tem	Değişim		24.Haz	1.Tem	Değişim
BIST-100 Endeksi	75.366	77.952	% 3,4 ▲	EUR/USD	1,1115	1,1135	% 0,2 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%9,20	%8,48	-72 bp ▼	USD/TL	2,9265	2,9009	-% 0,9 ▼
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%1,58	%1,46	-12 bp ▼	EUR/TL	3,2549	3,2299	-% 0,8 ▼
EMBI+ (baz puan)	391	373	-18 bp ▼	Altın (USD/ons)	1.315	1.342	% 2,0 ▲
EMBI+ Türkiye (baz puan)	307	291	-16 bp ▼	Petrol (USD/varil)	46,5	48,3	% 3,8 ▲

bp: baz puan

ABD'den karışık sinyaller...

Önceki haftalarda, piyasalar tarafından yakından takip edilen ABD kaynaklı gelişmeler geçtiğimiz hafta ikinci planda kaldı. Küresel piyasalarda artan belirsizlikler nedeniyle Fed'in faiz artırımına yönelik beklentiler 2016 sonuna ötelenirken, geçtiğimiz hafta açıklanan veriler ekonomik aktiviteye yönelik karışık sinyaller verdi. Önceki haftalarda %0,8 oranında açıklanan ilk çeyrek büyüme verisi %1,1'e revize edildi. Net ihracat ve yatırımlar kalemlerinde yapılan revizyon bu gelişmede etkili olurken, özel tüketim harcamalarının büyümeye yönelik katkısının düşürüldüğü görüldü. Hafta içerisinde açıklanan bir diğer önemli veri de bekleyen konut satışlarıydı. Nisan ayında son 6 yılın en hızlı artışını kaydeden bekleyen konut satışları, Mayıs ayında %3,7 oranında gerileyerek beklentilerin oldukça altında kaldı. Bu gelişmede, ülkede satılmayı bekleyen konut sayısının azalması etkili oldu. ABD'de petrol stoklarının düşüşünü 6. haftaya taşıması ise petrol fiyatlarının yükselmesine uygun bir zemin hazırladı. Brent türü ham petrol fiyatları geçtiğimiz haftayı %3,8'lik yükselişle 48,3 dolar seviyesinde tamamladı.

Yurt içi piyasalarda toparlanma...

Haftaya zayıf bir başlangıç yapan yurt içi piyasalar izleyen günlerde küresel piyasalarda oluşan ihtiyatlı iyimserlikle birlikte yönünü yukarı çevirdi. Ayrıca, izleyen günlerde İsrail ve Rusya ile ilişkilerin "normale döneceğinin" açıklanması da piyasalarda olumlu karşılandı. Öte yandan, hafta içerisinde gerçekleştirilen terör eylemleri nedeniyle iç güvenlik endişelerinin arttığı görüldü. BİST-100 endeksinde hava yolu taşımacılığı hisselerinin mevcut durumdan olumsuz yönde etkilendiği izlendi. Yatırımcıların artan risk iştahıyla birlikte TL varlıklara yönelik talebinin iyileştiği gözlenirken, getiri eğrisinin tüm vadelerde gerilediği izlendi. Haftalık bazda 72 baz puan gerileyen 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi %8,48 ile son 15 ayın en düşük seviyesine yaklaştı.

İhracatta hızlı artış...

Jeopolitik endişeler nedeniyle 2015'ten bu yana gerileme eğiliminde olan ihracat Mayıs ayında güçlü bir performans sergileyerek yıllık bazda %9,6 artışla 12,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. İthalat ise %3,8'lik düşüşle 17,2 milyar dolar olurken, dış ticaret açığı 5,1 milyar dolar olarak kaydedildi. Bu dönemde İngiltere ve İran'a yönelik ihracatın dış ticaret verilerine olumlu katkı sağladığı görüldü. İlgili ülkelere yönelik ihracat yıllık bazda sırasıyla %87,1 ve %64,2 oranında artarken, parasal olmayan altın ihracatı 935 milyon dolar ile bu iki ülkeye yapılan toplam ihracatın yaklaşık yarısını oluşturdu. Sektörel bazda değerlendirildiğinde ihracatta en büyük paya sahip motorlu kara taşıtları ihracatının yıllık bazda %40,7 artarak 1,6 milyar dolara ulaştığı görüldü.

Brexit kararının ardından yurt içinde Türkiye ile İngiltere arasındaki ticari ilişkilerin geleceğine ilişkin endişeler gündeme geldi. Brexit için 2 yıllık bir geçiş süreci öngörüldüğü dikkate alındığında, taraflar arasındaki ticari ilişkiler açısından kısa vadede önemli bir risk bulunmadığını düşünüyoruz. Ancak, Brexit'in İngiltere ve/veya AB ekonomilerini orta ve uzun vadede zayıflatması durumunda özellikle ihracatımız üzerinde aşağı yönlü baskı yaratabilme ihtimali bulunuyor. Ayrıca, en büyük ihraç pazarımız olan AB'de tetikleyebileceği siyasi gelişmelere bağlı olarak Brexit dolaylı yoldan da ülkemiz ekonomisini olumsuz etkileyebilir ([Dış Ticaret Dengesi Raporumuz](#)).

Ekonomik güven endeksinde iyileşme...

Küresel piyasalarda artan belirsizlikler nedeniyle ikinci çeyreğe zayıf bir başlangıç yapan ekonomik güven endeksi Mayıs ayında sergilemiş olduğu iyileşme eğilimini Haziran'a da taşıdı. Bu dönemde ekonomik güven endeksi 83,3'e ulaşarak son 5 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşti. Öte yandan, genel endekste gözlenen iyileşmenin sektörler bazında farklılık arz ettiği gözlemlendi. Haziran ayında hizmetler ve inşaat sektörü güven endeksleri artış eğilimini korurken, imalat sanayindeki gelişmeleri yansıtan reel kesim güven endeksi ile perakende ticaret sektörü güven endeksi yılın ilk çeyreğinde olduğu gibi zayıf bir görünüm sergilemeye devam etti. Bu durum, yurt içinde büyüme kompozisyonunun ikinci çeyrekte de hizmetler ve inşaat sektörlerindeki gelişmeler paralelinde şekillendiğine işaret ediyor.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Rusya ile ilişkilerdeki düzelme birçok sektörde umut yarattı.

Geçtiğimiz hafta Rusya ile yaşanan gerginliğin sonlandırılması yönünde önemli adımlar atıldı. Sorunu çözme yönünde atılan adımların olumlu yansımaları ile tarım ürünleri ve imalat sanayi ürünleri ihracatının önümüzdeki aylarda toparlanma eğilimine girmesini, hizmet sektöründeki toparlanmanın ise daha uzun vadede gerçekleşmesini bekliyoruz. Kasım 2015'te Rusya ile yaşanmaya başlanan siyasi gerginliğin etkisiyle 2016 yılının Ocak-Mayıs döneminde Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı %59 azaldı. Rusya'ya yapılan ihracatta en yüksek paya sahip olan sektörlerden meyve ve sebze ihracatı ile tekstil ve hazır giyim ihracatı %77, motorlu kara taşıtları ihracatı ise %44 geriledi. Yaşanan gerginlik Türkiye ekonomisini turizm sektörü ve Rusya'da müteahhitlik hizmeti veren firmaların yeni iş alamaması nedeniyle de olumsuz etkiledi.

Gelen turist sayısı gerilemeye devam ediyor.

Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı Mayıs ayında yıllık bazda %34,7 azaldı. Yılın ilk 5 ayında da gelen turist sayısı geçtiğimiz aynı dönemine göre %22,9 azalarak 8,3 milyon kişi ile 2010 yılından bu yana en kötü performansını gösterdi. Ziyaretçi sayısının en hızlı düştüğü ülke %82,8 ile Rusya olurken, İsrail, Ürdün ve Ukrayna'dan gelen ziyaretçi sayılarında artış gözlemlendi.

Geçen hafta turizm sektörü için en önemli pazarlardan olan Rusya ile yaşanan gerginliği çözme yönünde atılan adımlar sonrasında Rusya Ulaştırma Bakanlığı, Türkiye'ye tarifersiz uçuşların yeniden başlatılacağını duyurdu. Ayrıca, Türkiye'de yapılan bir düzenlemeyle Ukrayna vatandaşlarının Türkiye'ye yapacakları seyahatlerinde 60 gün olan vizesiz kalış süresi 90 güne çıkarıldı. Söz konusu gelişmelerin yılın kalan kısmında sektörün daralmasını bir miktar hafifletebileceğini ancak, sektörde kalıcı bir düzelmeye zaman alacağını düşünüyoruz.

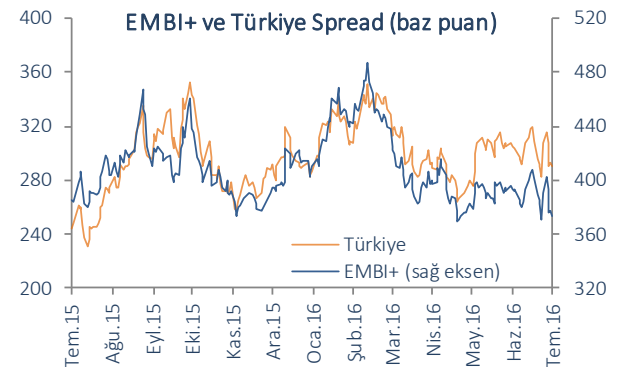
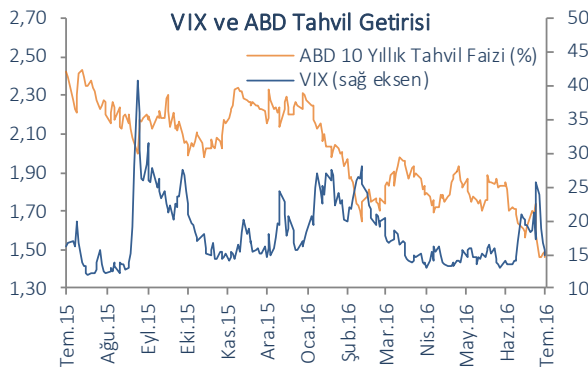
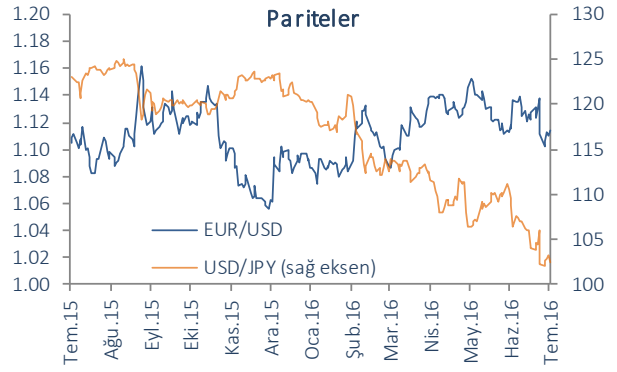
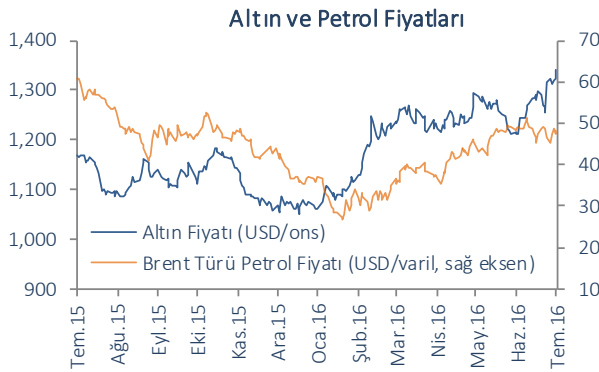
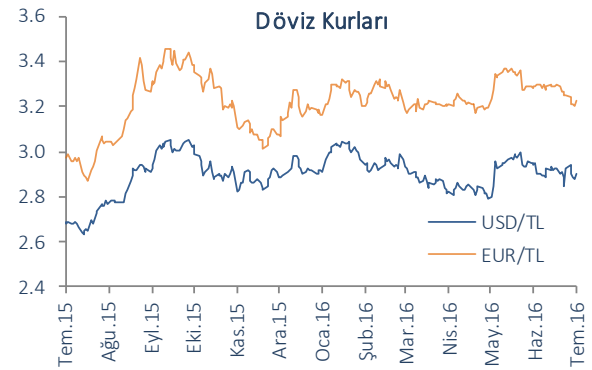
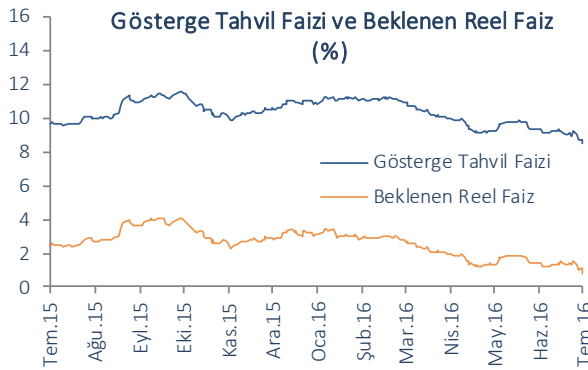
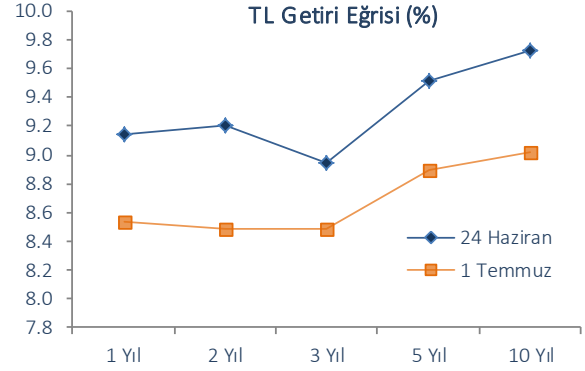
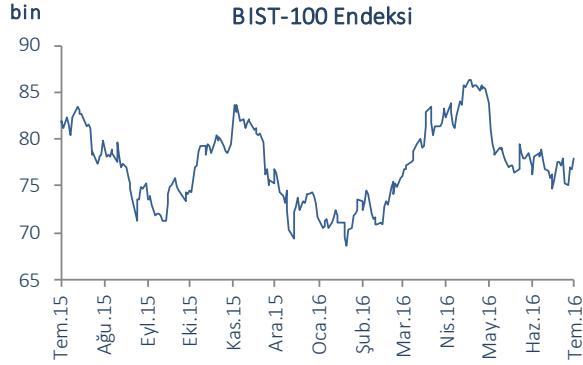
Konut piyasasında fiyat artış hızı yavaşladı.

TCMB tarafından yayımlanan istatistiklere göre Nisan ayında konut fiyatları endeksindeki yıllık artış %14,7 olarak kaydedildi. Son 11 aydan bu yana ivme kaybının gözlemlendiği endekste yıllık artış Mayıs 2015'te %19 düzeyindeydi. Endekste gerilemede İstanbul'daki konut fiyat artışlarının yavaşlaması etkili oldu. Ayrıca, güvenlik endişelerinin arttığı Kilis, Adıyaman ve Gaziantep bölgesinde konut fiyatlarının yıllık bazda %0,3 gerilemesi dikkat çekti. Fiyatlardaki reel artış %5'in üzerinde gerçekleşirken, konutlardaki kalite artışından kaynaklanan yıllık fiyat artışı ise %2,1 oldu. Yılın ilk beş ayında konut satışlarının önemli ölçüde ivme kaybetmesi ülke genelinde konut fiyatlarındaki artışın hız kaybetmesinde etkili oluyor. Mayıs ayında Türkiye genelinde konut satışları geçen yılın aynı ayına göre %6,4 oranında artarak 114.800 oldu. İlk kez satılan konutların toplam satışlar içindeki payı %48,8 olarak gerçekleşti. İkinci el satışlarının piyasada halen %50'nin üzerinde paya sahip olması, fiyatlarda son yıllarda yaşanan hızlı artışlar nedeniyle konutun bir yatırım aracı olarak görülmesinden kaynaklanıyor. İpotekli konut satışlarında son aylarda gözlenen azalış ise tüketicilerin konut alımında kredi kullanmayı daha az tercih ettiklerine işaret ediyor.

Cep telefonu ve bilgisayarlarda bandrol uygulaması getirildi.

İnternet yoluyla radyo ve TV yayınlarını alabilen cihazlar Bakanlar Kurulu kararı ile TRT bandrolü uygulaması kapsamına alındı. Bu kapsamda internete bağlanan cep telefonları %6-7 oranında, tablet ve bilgisayarlar da %2-3 oranında TRT bandrolü uygulamasına tabi tutulacak. Hem yerli üretilen hem de ithal ürünler için geçerli olacak yeni uygulamanın stok devir hızındaki farklılıklar nedeniyle cep telefonu fiyatlarını bir ay, bilgisayar fiyatlarını ise üç ay içerisinde artırması bekleniyor.

PİYASALARDAKİ GELİŞMELER

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
4 Temmuz	TÜİK Yurt İçi Üretici Fiyat Enflasyonu	Haziran	
	TÜİK Tüketici Fiyat Enflasyonu	Haziran	%0,1
	Euro Alanı Üretici Fiyat Enflasyonu	Mayıs	
5 Temmuz	Euro Alanı Perakende Satışlar Verisi	Mayıs	
	ABD Fabrika Siparişleri Verisi	Mayıs	
6 Temmuz	Fed Açık Piyasa Komitesi Toplantı Tutanaqları	Haziran	
	ABD Dış Ticaret İstatistikleri	Mayıs	-40 milyar USD
	ABD ADP İstihdam Verisi	Haziran	
8 Temmuz	Çin Dış Ticaret İstatistikleri	Haziran	
	ABD Tarım Dışı İstihdam Verisi	Haziran	180 bin kişi
	ABD İşsizlik Verisi	Haziran	%4,8

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman Yrd.
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.